

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-15231969
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KUBUR
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET EMİN EKMEN'İN
TBMM 7/36549 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/36549
GK 45

SORULAR

Mersin Körfezi, Türkiye'nin önemli kıyı ve deniz ekosistemlerinden biridir. Ancak son yıllarda insan kaynaklı etkilerin artmasıyla birlikte Körfez'in su kalitesi üzerinde ciddi baskılar oluşmuştur. Mersin Portal'da yayımlanan "Mersin Kıyılarında Artan Organik Birikimler Ekosistemini Tehdit Ediyor" başlıklı haberde dikkat çeken uyarılar yer almaktadır. Habere göre, kent kıyılarında yaklaşık 300 metreye yayılan koyu renkli organik madde birikimleri, halk ve çevre uzmanları tarafından endişe ile karşılanmıştır.

Organik birikimlerin başlıca nedenleri arasında denize ulaşan tarımsal drenaj, evsel ve sanayi kaynaklı atıksular, zayıf su sirkülasyonu ve artan deniz suyu sıcaklıkları yer almaktadır. Özellikle azot ve fosfor gibi besin tuzlarının aşırı miktarda denize ulaşması, ötrofikasyon ve alg patlaması gibi olgulara zemin hazırlamaktadır. Bu durum, sadece deniz canlıları için değil; balıkçılık, turizm, rekreasyonel faaliyetler ve insan sağlığı için de doğrudan risk teşkil etmektedir.

Ayrıca, söz konusu organik madde birikimlerinin bazı bölgelerde müsilağ kalıntılarına benzediği ve deniz yüzeyinde jelimsi koloniler oluşturduğu bildirilmiştir. Uzmanlar, yeterli izleme yapılmadığı takdirde Mersin Körfezi'nin Marmara Denizi'nde 2021 yılında yaşanan müsilağ felaketiyle benzer süreçlere girebileceği uyarısında bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Mersin Körfezi'nde gözlemlenen organik madde birikimlerinin ekosistem sağlığı üzerindeki etkileri ve bu durumun önlenmesi için alınan tedbirlerin açıklığa kavuşturulması elzemdir.

Bu bağlamda;

1-Mersin Portal haberinin aktardığına göre, Mersin kıyılarında 300 metre boyunca yayılan koyu renkli organik madde birikimlerinin nedeni Bakanlığınızca tespit edilmiş midir? Bu birikimler alg patlaması, ötrofikasyon, müsilağ veya başka nedenlere mi dayanmaktadır?

2-Körfezdeki su kalitesiyle ilgili olarak Bakanlığınız veya Bakanlığa bağlı birimler tarafından en son ne zaman numune alınmış, hangi istasyonlarda ölçüm yapılmış ve hangi parametreler (azot, fosfor, çözülmüş oksijen, klorofil-a, TRIX, pH, bulanıklık, sıcaklık) izlenmiştir?

3-Son 5 yılda Körfez genelinde tespit edilen azot ve fosfor yüklerinin kaynağına ilişkin modelleme veya kaynak ayırımı çalışmaları yapılmış mıdır? Tarımsal drenaj, evsel atıksu, sanayi deşarjı ve nehir girdileri gibi kaynakların oranları nedir?

4-Organik madde birikimlerinin sirkülasyon zayıflığı ve sıcaklık artışıyla ilişkisine dair hangi bilimsel veriler ve analizler mevcuttur? Deniz suyu sıcaklıklarının yıllık ortalamaları nedir?

5-Mersin Körfezi'nde geçmiş yıllarda gözlemlenen alg patlamaları veya müsilağ benzeri oluşumlar için yapılan müdahaleler nelerdir? Bu yılki durumla benzerlik taşıyan başka dönemler olmuş mudur?

6-Halk sağlığı, balıkçılık ve turizm açısından risk oluşturan bu durum için erken uyarı sistemleri,

uyarı panoları veya geçici yasaklama tedbirleri uygulanmış mıdır?

7-Mersin'in dere ağı, kanalizasyon altyapısı ve tarımsal sulama sistemlerinden denize ulaşan yükü azaltmaya dönük olarak hangi altyapı projeleri yürütülmektedir? Bu projeler hangi aşamada?

8-Mersin Körfezi için son yayımlanan kapsamlı deniz suyu kalitesi raporu hangi tarihlidir? Yeni bir dönem raporu hazırlanmaktaysa takvimi nedir?

9-Mersin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün Körfez genelinde yürüttüğü kıyı izleme çalışmaları, haftalık/aylık rutin raporlama sistemi var mıdır? Bu veriler kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?

10-Bakanlığınız, Mersin Körfezi'nin Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) ilan edilmesi yönünde herhangi bir etki değerlendirmesi yapmış mıdır? Körfezdeki biyolojik çeşitlilik, balık türleri ve habitatlar açısından risk analizi yapılmakta mıdır?

CEVAP

Bakanlığımız ÇEDİDGM yürütücülüğü ve TÜBİTAK-MAM koordinasyonunda "Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı" (DEN-İZ) yürütülmektedir. Program Bölgesel Deniz Sözleşmeleri, Su Çerçeve Direktifi ve Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi ve Ulusal Mevzuat kapsamında tüm denizlerimizde 428 istasyonda yürütülmektedir. Program ile; tüm denizlerimizde, deniz ve kıyı alanlarında deniz kalitesi ve kirliliğini izlemek ve değerlendirmek ayrıca, deniz ve kıyı koruma politika ve stratejilerine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Akdeniz izlemeleri 85 istasyonda; Mersin ili kıyı ve deniz alanlarında 20 istasyonda; yaz ve kış mevsimleri olmak üzere yılda iki defa yapılmaktadır. Üç yıllık izleme döneminde; fiziksel değişkenler (Tuzluluk, sıcaklık, pH, yoğunluk, in-situ floersans, vb.), besin elementleri (nitrit, nitrat, toplam çözünmüş azot, fosfat ve toplam fosfor, silikat), biyoçeşitlilik bileşenleri (fitoplankton, zooplankton, üç yılda bir balık biyoçeşitliliği, makrozoobentos, makroalg bileşenleri) ve deniz çöpleri izlenmektedir.

Kış izleme seferleri 10 Şubat-05 Mart 2025 tarihlerinde yaz izlemeleri ise; 04 Ağustos-15 Ağustos 2025 tarihlerinde tamamlanmıştır. Ön gözlem ve değerlendirmelere göre; kış ve yaz seferleri sırasında körfezde müsilaj ve alg patlaması olgularına rastlanmamıştır. 2025 yılı analiz ve verilerin değerlendirilmesi devam etmektedir.

DEN-İZ Programı 2023-2025 dönemi izleme seferleri tamamlanmış olup, analiz ve verilerin entegre değerlendirilmesi devam etmektedir.

Arıtılmış atıksuların yeniden kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde 2022 yılında yapılan değişiklik ile kentsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılan toplam atıksuyun en az %10'unun yeniden kullanımı zorunlu hale getirilmiş olup bu doğrultuda Büyükşehir belediyelerine 2, diğer il belediyelerine 3 yıl süre tanınmıştır. Bu kapsamda büyükşehir belediyeleri ile il belediyelerinin söz konusu yükümlülüğü yerine getirmesi gerekmektedir.

DEN-İZ Programı sonuç ve değerlendirmeleri çeşitli araçlarla kamuoyuyla Bakanlığımız ÇED İzin ve denetim genel müdürlüğü web sitesinde paylaşılmaktadır:

- Deniz Kalitesi Bülteni (2022); ötrofikasyon göstergeleri çerçevesinde her üç sene bir yayınlanmaktadır: link: <https://ced.csb.gov.tr/deniz-kalitesi-bulteni-i-84199>
- Çevresel Göstergeler Kitabı 2024; her sene düzenli olarak tüm denizlerimize yönelik olarak 6. Madde altında klorofil, besin elementleri ve oksijen durumu parametrelerine yönelik olarak

yayınlanmaktadır. Link: <https://ced.csb.gov.tr/cevresel-gostergeler-kitapcigi-i-82681>

- Her üç yıllık dönemler sonunda tüm analiz ve entegre değerlendirmeler tamamlandığında “Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı Özet Raporları” yayınlanmaktadır. Link: <https://ced.csb.gov.tr/denizlerde-butunlesik-kirlilik-izleme-programi-ozet-raporlari-i-82693>
- Her üç yıllık dönemler sonunda “Ulusal Denizlerde İzleme ve Değerlendirme Sempozyumu” düzenlenmekte ve bildiri özetleri kitapları yayınlanmaktadır. Link: <https://ced.csb.gov.tr/ulusal-denizlerde-izleme-ve-degerlendirme-sempozyumu-bildiri-ozetleri-kitabi-i-82692>